

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Tdo/30/2020
Identifikačné číslo spisu: 5618010348
Dátum vydania rozhodnutia: 13.01.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Martin Bargel
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:5618010348.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Martina Bargela a sudcov JUDr. Patrika Príbelského, PhD. a JUDr. Martina Piovartsyho na neverejnom zasadnutí konanom 13. januára 2021 v Bratislave v trestnej veci obvineného U. Q. pre pokračovací zločin podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 2, ods. 3 písm. c) Trestného zákona a iné, o dovolaní obvineného U. Q. podanom proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline, sp. zn. 3To/69/2019, zo 6. novembra 2019 takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného U. Q. o d m i e t a .

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Liptovský Mikuláš, sp. zn. 2T/74/2018, z 22. mája 2019 v spojení s uznesením Krajského súdu v Žiline, sp. zn. 3To/69/2019, zo 6. novembra 2019 bol obvinený U. Q. uznaný za vinného zo spáchania pokračovacieho zločinu podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 2, ods. 3 písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. j) Trestného zákona, ktorého sa dopustil na skutkovom základe podrobne rozvedenom vo výrokovvej časti rozsudku Okresného súdu Liptovský Mikuláš.

Za to bol menovanému uložený podľa § 221 ods. 3, § 38 ods. 4, § 37 písm. m) Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere 5 (päť) rokov a 6 (šesť) mesiacov, pričom na výkon trestu odňatia slobody bol podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona zaradený do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia.

Podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku súd prvého stupňa uložil obvinenému povinnosť nahradiť škodu poškodeným:

- M. E., nar. XX. R. XXXX, bytom N. V. XX, okres N. Y., vo výške 100,- Eur;
- H. M., nar. X. R. XXXX, bytom R. XX, okres N. Y., vo výške 100,- Eur;
- K. Y., nar. X. E. XXXX, bytom A. T. XXX, okres N. Y., vo výške 2.900,- Eur;
- A. T., nar. XX. L. XXXX, bytom H. E. U. XXX/XX, N. Q., vo výške 250,- Eur;
- PaedDr. Y. U., nar. X. L. XXXX, bytom Q. XXX/XXX, A. T., okres N. Y., vo výške 570,- Eur;

- A. J., nar. XX. E. XXXX, bytom A. T. XXX, okres N. Y., vo výške 100,- Eur.

Proti uzneseniu krajského súdu podal obvinený U. Q. prostredníctvom obhajcu dovolanie z dôvodov, že: „Zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu [§ 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku], hlavné pojednávanie alebo verejné zasadnutie bolo vykonané v neprítomnosti obvineného, hoci na to neboli splnené zákonné podmienky [§ 371 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku], rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom [§ 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku], bol uložený trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby, alebo bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávany trestný čin nepripúšťa [§ 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku] a súčasne rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku, alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia [§ 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku]“.

Obvinený v dovolaní argumentoval v podstate nasledovne:

Jeho právo na obhajobu bolo porušené už v prípravnom konaní. Pri výsluchu 4. apríla 2018 využil právo nevypovedať podľa § 34 Trestného poriadku, pričom sa chcel najskôr poradiť s obhajcom. Pri výsluchu na OR PZ mu ako obvinenému nebolo zo strany vyšetrovateľa PZ umožnené nahliadnuť do vyšetrovacieho spisu ani do výpovedí svedkov, pričom mu toto právo explicitne vyplýva z ustanovenia § 69 Trestného poriadku. Súd prvého stupňa vo svojom rozsudku uviedol, že obvinený mal možnosť konať o dohode o vine a treste na začiatku hlavného pojednávania 18. marca 2019, na hlavnom pojednávaní 22. mája 2019 však toto konanie vzhľadom na štádium trestného konania už neprichádzalo do úvahy. Konanie o dohode o vine a treste po začatí dokazovania na hlavnom pojednávaní nie je možné, keďže dôsledkom tohto osobitného konania je, že sa obvinený vzdáva práva na dokazovanie a na verejný súdny proces; trest sa uloží bez dokazovania viny. Obvinený preto poukázal na procesný úkon - preštudovanie vyšetrovacieho spisu z 12. júna 2018, kedy bol vyšetrovateľom PZ poučený podľa § 232 Trestného poriadku o možnosti konania o dohode o vine a treste, ku ktorému sa jednoznačne vyjadril, že s týmto konaním súhlasí. Tento súhlas nemožno opomenúť, keďže ho udelil ešte počas prípravného konania v rámci preštudovania vyšetrovacieho spisu. Obvinený mal ďalej za to, že v odvolacom konaní bolo porušené jeho zákonom ustanovené právo na spravodlivý súdny proces, keď na verejnom zasadnutí 6. novembra 2019 nebol osobne prítomný. Prostredníctvom svojej obhajkyne doručil súdu ospravedlnenie svojej neúčasti, ktoré bolo zaprotokolované do zápisnice. Týmto podaním prejavil vôľu zúčastniť sa ho a zároveň prejavil svoj nesúhlas s verejným zasadnutím bez jeho prítomnosti. K dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. c) a písm. d) Trestného poriadku tiež poukázal na to, že prvé hlavné pojednávanie dňa 18. marca 2019 bolo vykonané bez jeho prítomnosti, a to aj potom, čo sa riadne ospravedlnil, pričom v tom čase ho nezastupoval žiaden obhajca a napriek tomu bola prokurátorom prednesená obžaloba, ku ktorej nemohol zaujať svoje stanovisko a poskytnúť súdu svoje vyjadrenie. Dokonca boli na hlavnom pojednávaní bez jeho prítomnosti vypočutí všetci poškodení. Právo na obhajobu a spravodlivý súdny proces bolo porušené aj pri výpočte dolnej hranice trestnej sadzby pri ukladaní trestu. Obvinený sa s výpočtom upravenej dolnej hranice trestnej sadzby postupom podľa § 38 ods. 4 Trestného zákona nestotožnil. Obdobným spôsobom sa totiž upravuje dolná hranica zákonom stanovenej trestnej sadzby o jednu tretinu postupom podľa § 39 ods. 4 Trestného zákona, avšak nie nad, ale pod túto hranicu.

Súd prvého stupňa dospel na základe vykonaného dokazovania k nesprávnomu právnomu posúdeniu i k nesprávnomu rozhodnutiu čo do výroku o vine a treste. Obvinený upriamil pozornosť na skutočnosť, že sa v žiadnom prípade nechcel obohatiť na úkor poškodených a dopustiť sa tak trestného činu podvodu, pričom všetkým poškodeným mal v úmysle požičané peniaze vrátiť. Nešlo z jeho strany o podvodné konanie, požičané finančné prostriedky chcel vrátiť, nakoľko bol zamestnaný v penzióne A. u poškodeného K. Y. a jeho príjem sa pohyboval od 70,- Eur do 80,- Eur denne. Mal dostatočné finančné prostriedky, aby poškodeným peniaze v stanovenom termíne vrátil. Avšak z dôvodu, že bol zo zamestnania prepustený, nebolo v jeho finančných možnostiach požičané peniaze vrátiť všetkým veriteľom naraz. Keď nastupoval do zamestnania majiteľ penziónu vedel o jeho osobných a finančných problémoch. Pokiaľ mu to finančná situácia dovoľovala, finančné prostriedky poškodeným vždy vrátil. V danom trestnom konaní teda nie je preukázaný základný predpoklad pre spáchanie trestného činu podvodu - úmysel obvineného bezdôvodne sa obohatiť na úkor poškodených. Vyžaduje sa, aby už v čase uzavretia určitého zmluvného záväzku konal páchatel' v úmysle, že záväzok v čase dohodnutom na

splnenie nesplní, alebo mal vedomosť o skutočnosti, že ho nebude môcť v budúcnosti splniť, čo sa však v prípade obvineného nestalo, pretože počas toho, ako si finančné prostriedky požičiaval, mal pravidelný mesačný príjem, z ktorého poškodeným A. J., A. T. a K. Y. aj peniaze vrátil. Keď si znovu požičal, tak ich mal opäť záujem vrátiť tak, ako pri prvom požičaní. O jeho úmysle svedčia aj písomne vypracované a uzatvorené zmluvy o pôžičke. Na hlavnom pojednávaní 22. mája 2019 vyhlásil, že je pripravený všetky nesplatené dlhy v mesačných splátkach vrátiť. Jeho príjem v tom čase bol okolo 1000,- Eur až 1500,- Eur mesačne, o čom súdu predložil k nahliadnutiu dohodu o vykonaní práce. Pokiaľ odvolací súd v napadnutom uznesení argumentuje, že rozhodujúce sú objektívne skutočnosti, t. j. či v čase, kedy obvinený prijímal peňažné prostriedky, ako pôžičku bol schopný splniť svoj záväzok, tak mal pri svojom rozhodovaní jednoznačne zobrať do úvahy skutočnosť, že počas tohto obdobia pracoval v penzióne A., kde mal pravidelný mesačný príjem a nie je potom pravdivé tvrdenie súdu, že nebolo v jeho schopnostiach a možnostiach v čase prevzatia pôžičiek tieto peňažné prostriedky i vrátiť. V zmysle ustálenej judikatúry R 57/1978 sa pre naplnenie znakov skutkovej podstaty trestného činu podvodu zo subjektívnej stránky vyžaduje, aby páchatel' už v čase pôžičky konal v úmysle vypožičané peniaze nevrátiť vôbec, alebo ich nevrátiť v dohodnutej lehote, prípadne konať s vedomím, že peniaze nebude môcť v dohodnutej lehote vrátiť a že tým uvádza veriteľa do omylu. Nestačí len skutočnosť, že páchatel' nevrátil požičané peňažné prostriedky v dohodnutej lehote. Ide teda o úmyselné konanie páchatel'a. Rovnako sa pre naplnenie objektívnej stránky skutkovej podstaty trestného činu úverového podvodu vyžaduje kumulatívne naplnenie oboch zákonných požiadaviek, teda vylákание pôžičky od druhého, avšak súčasne toto vylákание sa musí uskutočniť na tom základe, že ten, od ktorého sa pôžička vyláka, bol súčasne uvedený do omylu. Nakoľko v danom prípade nedošlo ku kumulatívne splneniu oboch zákonných podmienok, nedošlo tak k naplneniu objektívnej stránky trestného činu podvodu. V danom kontexte je potrebné pripomenúť, že trestný čin je dokonaný, ak sú splnené všetky znaky skutkovej podstaty. Rozhodnou skutočnosťou, ktorej sa súdu nevenovali, je prvotná príčina vzniku skutku medzi obvineným a poškodenými. Boli to predovšetkým jeho dlhy a exekúcie, pričom musel jednými požičanými peniazmi splácať iné dlhy a pôžičky. Pri ukladaní trestu súd neprihliadal čo do výmery uloženého trestu na celkový dopad na rodinu obvineného a jeho zdravotný stav. Na doplnenie k uloženému trestu ešte uviedol, že hoci sa ku skutku priznal v plnom rozsahu a zároveň, že nemal úmysel ukrátiť poškodených na vrátení pôžičiek, ktoré im naďalej chce vrátiť, tak túto skutočnosť súd vyhodnotil, akoby sa ku skutku nepriznal a neaplikoval poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. l) Trestného zákona.

S poukazom na uvedené obvinený navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol na podklade ním podaného dovolania tak, že postupom podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku zruší uznesenie Krajského súdu v Žiline, sp. zn. 3To/69/2019, zo 6. novembra 2019 ako aj rozsudok Okresného súdu Liptovský Mikuláš, sp. zn. 2T/74/2018, z 22. mája 2019 a podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku vec vráti súdu prvého stupňa na nové konanie a rozhodnutie.

K dovolaniu obvineného sa vyjadril prokurátor nasledovne:

„Argumentácia obhajoby má v zásade všeobecný charakter. Dovoláním napadnutý rozsudok (v spojení s uznesením krajského súdu) vychádza zo spoľahlivo zisteného skutkového stavu a skutkové zistenia, založené na zákonne vykonaných dôkazoch, boli pretavené do výrokov rozsudku, pričom rozsudok súdu plne rešpektuje nároky naň kladené aj z hľadiska formálnych náležitostí (v zmysle ust. § 163 Trestného poriadku). Skutok formulovaný v napadnutom rozsudku dovolateľa je riadne formulovaný, z neho možno jednoznačne a bez pochybností ustáliť konanie páchatel'a predpokladané v skutkovej podstate zločinu podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 2, ods. 3 písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. j) Trestného zákona. Už prvostupňový súd sa riadne vysporiadal s obranou obhajoby. V tomto smere je potrebné poukázať na fakt, že odsúdený ani v rámci odvolacieho konania nenapádal skutkové zistenia, tieto nerozporoval, expressis verbis namietal iba výšku uloženého nepodmienečného trestu odňatia slobody. Tvrdenia odsúdeného, že prvostupňový súd a následne aj odvolací súd dospeli k nesprávnemu právnemu záveru, sú zjavne účelové. Všetky dôkazy vykonané na hlavnom pojednávaní totiž jednoznačne a bez akýchkoľvek pochybností svedčia tomu, že odsúdený konal zo zisťných pohnútok, s cieľom získať neoprávnený majetkový prospech na úkor jednotlivých poškodených, ktorých zavádzal v otázke vrátenia financií, ktoré mu poskytli. Sám poukázal na svoje dlhy a exekúcie a výsledok dokazovania iba potvrdzuje, že v čase požičiavania si peňazí od poškodených odsúdený vedel,

že tieto nebude schopný v dohodnutej lehote vrátiť. Pôžičky prijímal s cieľom prekryvať iné dlhy a o jeho objektívnej neschopnosti ustáť svojich záväzkov svedčí aj fakt, že ani s časovým odstupom od prijatia peňazí poškodeným v podstate škodu nenahradil. Tvrdenie odsúdeného, že má príjem okolo 1.000,- Eur až 1.500,- Eur (na základe dohody o vykonaní práce z 24. apríla 2019), prvostupňový súd vyhodnotil v súhrne všetkých disponibilných dôkazov. Už len fakt, že tento príjem nemal odsúdený v čase požičiavania si peňazí od poškodených, svedčí irelevantnosti tohto dovolacieho argumentu. Podvodný úmysel je totiž potrebné skúmať v čase, kedy sa skutok mal stať a vtedy odsúdený s takýmto príjmom nemohol kalkulovať, odhliadnuc od toho, že nešlo o stabilný a dlhodobý príjem. Ak odsúdený poukazuje, že niektorým poškodeným prvotne poskytnuté pôžičky aj vrátil, v kontexte dôkazov tento jeho postup možno hodnotiť iba ako účelovú snahu získať si dôveru poškodených s vidinou možnosti získania od nich ďalších peňazí. Skutkové okolnosti tomu v plnom rozsahu svedčia. Odsúdený nikoho z poškodených neinformoval pred poskytnutím pôžičiek o reálnej výške jeho dlhov a reálnych možnostiach dlhy splatiť v plnom rozsahu a včas. Evidentne tak konal preto, že inak by financie od nich nezískal. Poškodení boli v tomto smere uvádzaní do omylu, pretože tvrdenie odsúdeného o tom, že požičané peniaze im vráti v dohodnutej lehote, neboli pravdivé. Sám odsúdený v dovolaní priznáva podvodný úmysel, keď na str. 4 v piatom odseku poukazuje na prvotnú príčinu vzniku skutku - jeho dlhy a exekúcie a fakt, že jednými pôžičkami splácal iné dlhy a pôžičky".

„Tvrdenie odsúdeného o porušení práva nahliadnuť do vyšetrovacieho spisu má iba všeobecný charakter, sám odsúdený totiž nepoukázal na konkrétnosti prípadu, kedy k tomuto porušeniu malo dôjsť a navyše údajné porušenie tohto práva odsúdený nenamietal ani pred prvostupňovým ani odvolacím súdom. Ak odsúdený poukázal na súhlas s postupom podľa § 232 Trestného poriadku (dohoda o vine a treste) daný v rámci preštudovania vyšetrovacieho spisu, dávam do pozornosti fakt, že na hlavnom pojednávaní takýto postup odsúdený sám zmaril, svojou neospravedlnenou neúčastou na pojednávaní. Tvrdenie o porušení práva na spravodlivý súdny proces, ku ktorému malo dôjsť v rámci odvolacieho konania na Krajskom súde v Žiline, je tiež neopodstatnené. Už odvolací súd presvedčivo odôvodnil, prečo nebolo možné akceptovať lekárske správy, ktorými sa odsúdený evidentne snažil zvrátiť konanie verejného zasadnutia odvolacieho súdu a s argumentáciou odvolacieho súdu sa v plnej miere stotožňujem".

„Jediným dovolacím argumentom, ktorý odsúdený použil aj v odvolacom konaní je ten, že trest bol ukladaný v rozpore s ust. § 38 ods. 4 Trestného zákona. Ustálená súdna prax však v plnom rozsahu tvrdenia obhajoby o nezákonnosti aplikácie tohto zákonného ustanovenia neguje. Obhajoba evidentne potiera rozdiel v podstate výpočtu zvýšenej dolnej hranice takej sadzby o jednu tretinu pod dolnú hranicu v postupe podľa § 39 ods. 4 Trestného zákona. Akceptujúc tvrdenia obhajoby pri použití logického argumentu ad absurdum by pri ukladaní trest s použitím § 38 ods. 4 Trestného zákona pri základnej sadbe vymedzenej zákonodarcom slovným spojením „až na šesť mesiacov", „až na jeden rok", „až na dva roky", „až na tri roky", ustanovenie § 38 ods. 4 Trestného zákona bolo nepoužiteľné. V závere dodávam, že dôkaznú situáciu v danom prípade treba hodnotiť v komplexe zhromaždených dôkazov, nie iba jednotlivo, sledujúc účelovo spochybňovanie konkrétneho dôkazu".

„Z uvedených dôvodov mám za to, že o podanom dovolaní je potrebné rozhodnúť podľa ust. § 382 písm. c) Trestného poriadku".

+ + +

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní skúmal procesné podmienky pre jeho podanie a zistil, že dovolanie je prípustné [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], bolo podané oprávnenou osobou prostredníctvom zvoleného obhajcu [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku, § 373 ods. 1 Trestného poriadku], v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku) a na zákonom určenom mieste (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), spĺňa obsahové náležitosti uvedené v § 374 Trestného poriadku, avšak zistil, že dovolanie obvineného je potrebné odmietnuť, pretože nie je dôvodné.

Najvyšší súd poznamenáva, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorý nie je určený na nápravu akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších, mimoriadnych, procesných a hmotnoprávných chýb. Dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená,

preto predstavuje výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorá je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Možnosti podania dovolania, vrátane dovolacích dôvodov, sú z tohto dôvodu striktne obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná inštanca. Dovolací súd preto nie je povolaný na revíziu napadnutého rozhodnutia z vlastnej iniciatívy.

Z ustanovenia § 385 ods. 1 Trestného poriadku vyplýva, že je viazaný dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené. Viazanosť dovolacieho súdu dôvodmi dovolania sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Trestného poriadku. Podstatné sú teda vecné argumenty uplatnené dovolateľom a nie ich subsumpcia (podradenie) pod konkrétne ustanovenia § 371 Trestného poriadku (R 120/2012).

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku:

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

Jednou zo základných zásad trestného konania je aj zásada práva na obhajobu, vyjadrená v ustanovení § 2 ods. 9 Trestného poriadku. Právo na obhajobu je zakotvené v čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, v čl. 40 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd a tiež v čl. 6 ods. 3 písm. b), písm. c), písm. d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Právo na obhajobu patrí k základným atribútom spravodlivého procesu, keďže zabezpečuje aj rovnosť zbraní medzi obvineným na jednej strane a prokurátorom na druhej strane. Zmyslom tohto práva je zaručiť ochranu zákonných záujmov a práv osoby, proti ktorej sa konanie vedie, pretože bezchybné rešpektovanie práva na obhajobu je dôležitým predpokladom vydania zákonného a spravodlivého rozhodnutia.

Zásada „práva na obhajobu“ vyjadruje požiadavku, aby v trestnom procese bola zaručená ochrana práv a záujmov osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, a je teda nevyhnutým prostriedkom úspešného výkonu súdnictva smerom k ochrane základných práv a slobôd. Jej legislatívne vyjadrenie a reálne zabezpečenie svedčí v podstate nielen o stupni demokracie v trestnom procese daného štátu, ale vo svojej podstate jej realizácia v čo najširšom meradle je nielen v záujme osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, ale v záujme celej spoločnosti, pretože toto právo neplynie len z ochrany práv jednotlivca, ale aj zo záujmu štátu na zistenie pravdy. Podľa názoru dovolacieho súdu právo na obhajobu sa zaručuje ako základné právo fyzickej osoby, ktoré podlieha všetkým pravidlám, ktoré sa uznávajú pri ochrane základných práv a slobôd, a možno ho vnímať aj ako prostriedok nastoľujúci spravodlivú rovnováhu medzi verejnými záujmami, ktoré sú predmetom ústavnej ochrany.

Zásada „práva na obhajobu“ obsahuje tri relatívne samostatné práva obvineného:

- právo obhajovať sa osobne, alebo
- právo obhajovať sa za pomoci obhajcu podľa vlastného výberu, alebo
- právo na bezplatnú pomoc obhajcu, ako obvinený nemá prostriedky na zaplatenie obhajcu a vyžadujú to záujmy spravodlivosti.

Konštantná judikatúra právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku chápe ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného, a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Platný Trestný poriadok obsahuje celý rad ustanovení, ktoré upravujú jednotlivé čiastkové práva obvineného, charakteristické pre príslušné štádium trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo o sebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Zo znenia tohto ustanovenia totiž jednoznačne vyplýva, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilé naplniť uvedený dovolací dôvod. V praxi to znamená, že o zásadné porušenie práva na obhajobu pôjde najmä vtedy, ak obvinený nemal v konaní obhajcu, hoci v

jeho trestnej veci boli splnené dôvody povinnej obhajoby.

Takéto pochybenie dovolací súd v konaní nezistil, teda nemožno zaujať stanovisko, že došlo k porušeniu práva na obhajobu obvineného U. Q. zásadným spôsobom, a teda k takej skutočnosti, ktorá sama o sebe znamená naplnenie dovolacieho dôvodu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Napriek tomu sa dovolací súd zaoberal aj konkrétnymi námietkami, ktoré v rámci tohto dovolacieho dôvodu menovaný uviedol v písomných dôvodoch dovolania. Nie všetky dovolacie námietky obvinený aj správne subsumoval pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, najvyšší súd sa bude zaoberať len tými, ktoré podeň aj reálne spadajú.

Uvedené primerane platí o všetkých nesprávne označených dôvodoch a námietkach naprieč celým dovolaním a to s poukazom na R 120/2012.

Obvinený vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku argumentoval vecne (nie však relevantne), že jeho právo na obhajobu bolo porušené už v prípravnom konaní, a to pri výsluchu 4. apríla 2018 (viac nekonkretizoval), ďalej mu nebolo umožnené nahliadnuť do vyšetrovacieho spisu v súvislosti s výsluchmi svedkov ako ani pri záverečnom preštudovaní vyšetrovacieho spisu, keď sa jasne vyjadril, že súhlasí s konaním o dohode o vine a treste. To mu však na hlavnom pojednávaní 22. mája 2019 nebolo umožnené a namietať tak aj postup súdu v súvislosti s týmto osobitným konaním.

Takto formulované dovolacie námietky obvineného sú v zrejmom rozpore s objektívnymi skutočnosťami vyplývajúcimi z obsahu predloženého spisu.

Najvyšší súd po zbežnom prezretí relevantnej časti predloženého spisu dospel k nasledovným záverom:

Zo zápisnice o výsluchu zo 4. apríla 2018 (č. l. 4 a nasl. spisu) vyplýva, že obvinený využil v prípravnom konaní svoje právo odoprieť vypovedať podľa § 34 a nasl. Trestného poriadku. V zápisnici, ktorú riadne podpísal, okrem iného výslovne uviedol: „Obhajcu si nevolím...“, čo je v zrejmom logickom rozpore s tvrdením, že svoje právo nevypovedať využil z dôvodu, že sa chcel najprv poradiť s obhajcom. Zo záznamu o preštudovaní vyšetrovacieho spisu z 23. júla 2018 (č. l. 101 a nasl. spisu), ktorý obvinený rovnako (vyjadrujúc súhlas) podpísal, je zrejmé, že bol s obsahom spisu oboznámený, vrátane výsluchov svedkov - poškodených).

Nie je teda pravdou že právo obvineného na obhajobu bolo v prípravnom konaní porušené. O to viac, ak obvinený uvedené konštatovanie ďalej ozrejmil a fakticky konkretizoval.

Čo sa týka namietaných porušení práv obvineného v časti týkajúcej sa konania o dohode o vine a treste, k tomu najvyšší súd uvádza nasledovné:

V zázname o preštudovaní vyšetrovacieho spisu po poučení o možnosti konania o dohode o vine a treste podľa § 232 Trestného poriadku obvinený s týmto skutočne súhlasil (č. l. 103 spisu). Na začiatku hlavného pojednávania konaného 18. marca 2019 predseda senátu zistil, že sa naň obvinený bez dostatočného ospravedlnenia nedostavil, pričom predvolanie na dotknuté hlavné pojednávanie mal riadne a včas doručené. Podľa § 252 ods. 2 v spojení s § 255 ods. 2 Trestného poriadku následne súd vykonal hlavné pojednávanie v neprítomnosti U. Q. (č. l. 161 spisu).

Podľa § 232 ods. 1 Trestného poriadku ak výsledky vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania dostatočne odôvodňujú záver, že skutok je trestným činom a spáchal ho obvinený, ktorý sa k spáchaniu skutku priznal, uznal vinu a dôkazy nasvedčujú pravdivosti jeho priznania, môže prokurátor začať konanie o dohode o vine a treste na podnet obvineného alebo aj bez takého podnetu.

Samotné konanie o dohode o vine a treste je konaním fakultatívnym, na ktoré nemá obvinený právny

nárok. Podstatou dohody o vine a treste je uzavretie obojstranne výhodnej dohody, medzi prokurátorom na strane jednej a obvineným na strane druhej, o spôsobe skončenia trestnej veci. V prípade, ak dosiahnu konsenzus vo všetkých podstatných otázkach predstavujúcich náležitosti dohody o vine a treste, túto uzatvoria a následne ju predloží prokurátor na miestne a vecne príslušný súd s návrhom na jej schválenie, keďže uzavretá dohoda podlieha schváleniu súdom.

Na hlavnom pojednávaní 22. mája 2019 obhajkyňa obvineného požiadala súd, aby tento mohol uzatvoriť dohodu o vine a treste. Sudca oboznámil prítomných s tým, že v štádiu konania po začatí dokazovania neprichádza do úvahy konanie o dohode o vine a treste (č. l. 207). Tu obvineného i poučil, že sa môže priznať k trestnému činu a jeho spáchanie úprimne oľutovať, čo v prípade uznania viny môže súd považovať za poľahčujúcu okolnosť. Prokurátor sa nevyjadroval.

Ako už bolo zmienené vyššie, obvinený sa hlavného pojednávania 18. marca 2019 bez dostatočného ospravedlnenia nezúčastnil a súd konal v jeho neprítomnosti, v dôsledku čoho sa pripravil sám o možnosť predmetného osobitného konania, nakoľko je logické, že po začatí dokazovania na hlavnom pojednávaní sa vytratí podstata inštitútu dohody o vine a treste. Inak by dokazovanie pochopiteľne nebolo potrebné vykonávať. Najvyššiemu súdu tiež nie je známe priznanie obvineného k spáchaniu skutku a uznanie viny, čo je základným predpokladom uzatvorenia takejto dohody. Navyiac, konanie o dohode o vine a treste je konaním fakultatívnym, na ktoré obvinený nemá žiadny právny nárok, pričom toto konanie je v dispozícii prokurátora, či ho vôbec začne. Najvyšší súd považuje za bezpredmetné zaoberať sa bližšie argumentáciou obvineného v naznačenom smere. Čo sa týka na to nadväzujúcich dovolacích námietok obvineného, tieto budú predmetom odôvodnenia najvyššieho súdu v nasledujúcom texte tohto uznesenia, konkrétne týkajúcim sa dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku.

S ohľadom na uvedené najvyšší súd konštatuje, že v trestnej veci obvineného nezistil naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku:

Podľa § 371 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak hlavné pojednávanie alebo verejné zasadnutie bolo vykonané v neprítomnosti obvineného, hoci na to neboli splnené zákonné podmienky.

Uvedený dovolací dôvod v kontexte trestnej veci obvineného nachádza svoj odraz v tom, že súd je povinný zabezpečiť obvinenému dodržanie všetkých jeho práv, ktoré mu ako obvinenému priznáva Trestný poriadok so zvláštnym dôrazom na právo obvineného na prejednanie jeho trestnej veci v jeho prítomnosti, teda v kontexte ústavných práv a práv zabezpečených medzinárodnými dohovormi, predovšetkým Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Na jednej strane pritom stojí právo, no nie povinnosť obvineného zúčastniť sa prejednávania jeho veci pred súdom, pokryté príslušnými ustanoveniami Trestného poriadku o práve obvineného odmietnuť sa zúčastniť hlavného pojednávania či verejného zasadnutia o odvolaní, resp. právo obvineného výslovne požiadať súd, aby sa hlavné pojednávanie alebo verejné zasadnutie konalo v jeho neprítomnosti.

V úzkej korelácii s uvedeným je naopak povinnosť obvineného rešpektovať zákonom stanovené pravidlá nevyhnutné pre vykonanie zákonného a spravodlivého súdneho konania za súčasného rešpektovania zásady rýchlosti a hospodárnosti trestného konania v úmysle zákonodarcu vyhnúť sa zbytočným prieťahom pri vykonávaní úkonov trestného konania, vrátania konania pred súdom.

Jednou zo základných zásad trestného konania je aj zásada vyjadrená v § 2 ods. 7 Trestného poriadku, a síce právo každého, aby jeho trestná vec bola spravodlivo a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a

neustranným súdom v jeho prítomnosti tak, aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Trestný poriadok tak priamo nadväzuje na článok 48 ods. 2 veta prvá Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého má každý právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Navyiac, právo obvineného na prejednanie veci pred súdom v jeho prítomnosti takisto vyplýva aj z článku 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, ktorého dikciu je potrebné okrem iného vykladať aj tak, že každý, o právach a povinnostiach ktorého má byť v rámci konania pred súdom rozhodované, má mať v rámci práva na súdnu ochranu možnosť osobne sa na takom konaní zúčastniť; musí mu byť pritom reálne umožnená účasť na konaní, právo vyjadriť sa pred súdom k tomu, čo mu je kladené za vinu a k dôkazom, na ktorých je založená obžaloba. Z tejto zásady sú výnimky prípustné len za splnenia zákonom predpísaných tak formálnych ako aj materiálnych podmienok, ktoré minimalizujú negatívny dopad na spravodlivý súdny proces vyvolaný neprítomnosťou obvineného.

Súdy musia zároveň zabezpečiť včasné a riadne doručenie predvolania spolu s termínom hlavného pojednávania obvinenému, pričom musia dôsledne zväziť hodnovernosť ospravedlnenia neprítomnosti obvineného na hlavnom pojednávaní, resp. v odôvodnených prípadoch hlavné pojednávanie odročiť. Zároveň musia obvineného v zmysle predchádzajúceho odseku poučiť o možnosti vykonať hlavné pojednávanie v jeho neprítomnosti, a tak umožniť v plnom rozsahu realizovať jeho právo na spravodlivý súdny proces.

Ďalej je potrebné poukázať na § 252 ods. 2 Trestného poriadku, podľa ktorého v neprítomnosti obžalovaného môže súd hlavné pojednávanie vykonať, len ak súd má za to, že vec možno spoľahlivo rozhodnúť a účel trestného konania dosiahnuť aj bez prítomnosti obžalovaného a pritom

a) obžaloba bola obžalovanému riadne doručená a obžalovaný bol na pojednávanie riadne a včas predvolaný,

b) obžalovaný mal možnosť vyjadriť sa o skutku, ktorý je predmetom obžaloby, pred orgánom činným v trestnom konaní a boli dodržané ustanovenia o vyšetrowaní alebo skrátrenom vyšetrowaní a obvinený bol upozornený na možnosť preštudovať spis a urobiť návrhy na doplnenie vyšetrowania alebo skrátreného vyšetrowania (č. l. 101 a nasl. spisu),

c) obžalovaný bol na možnosť vykonať hlavné pojednávanie v jeho neprítomnosti upozornený,

d) obhajca obžalovaného, ktorý je pozbavený spôsobilosti na právne úkony alebo ktorého spôsobilosť na právne úkony je obmedzená, vyhlási, že netrvá na osobnom vylúčení obžalovaného.

Obvinený v prvom rade namietal, že hlavné pojednávanie dňa 18. marca 2019 bolo vykonané bez jeho prítomnosti, a to aj potom, čo sa riadne ospravedlnil, pričom v tom čase ho nezastupoval žiaden obhajca a napriek tomu bola prokurátorom prednesená obžaloba, ku ktorej nemohol zaujať svoje stanovisko a poskytnúť súdu svoje vyjadrenie. Dokonca na pojednávaní boli vypočutí všetci poškodení bez jeho prítomnosti.

Z právnej kvalifikácie skutku, ktorý je predmetom dovolacieho konania je zrejmé, že podmienky povinnej obhajoby v trestnej veci obvineného neboli dané. Rovnako tak je zrejmé, že boli splnené aj zostávajúce obligatórne zákonom ustanovené požiadavky podmieňujúce vykonanie hlavného pojednávania v neprítomnosti obvineného (viď č. l. 119 a č. l. 161 spisu).

Ak obvinený napriek uvedenému dôvodí, že mal byť zastúpený obhajcom je treba poukázať na znenie § 40 ods. 2 Trestného poriadku:

§ 40 ods. 2

Obvinenému, ktorý nemá dostatočné prostriedky na úhradu trov obhajoby a požiada o ustanovenie

obhajcu, je povinný v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie a v konaní pred súdom predseda senátu ustanoviť obhajcu z advokátov aj v prípade, že neexistujú dôvody povinnej obhajoby. Skutočnosť, že nemá dostatočné prostriedky, musí obvinený preukázať.

Z toho plynie záver, že súd prvého stupňa bol obvinenému, ktorý nedisponoval dostatočnými prostriedkami na úhradu trov obhajoby povinný tomuto obhajcu ustanoviť výlučne na podklade žiadosti obvineného o ustanovenie obhajcu. Najvyšší súd v tejto súvislosti poukazuje na skutočnosť, že v nadväznosti na žiadosť obvineného (za takú by síce z istého uhla pohľadu na vec bolo možné považovať aj úradný záznam z č. l. 175 spisu; z obsahu dovolania je zrejmé, že obvinený má na mysli žiadosť na č. l. 182 spisu) predseda senátu súdu prvého stupňa promptne obvinenému ustanovil obhajcu (č. l. 185 spisu). Najvyšší súd v tejto súvislosti uzatvára, že postup predsedu senátu možno označiť za zákonne súladný a procesne úplne správny, a preto nemožno konštatovať v zmysle vyššie naznačeného postupu akékoľvek pochybenie.

Pokiaľ mal obvinený za to, že v odvolacom konaní bolo porušené jeho právo na spravodlivý súdny proces, pretože na verejnom zasadnutí 6. novembra 2019 nebol osobne prítomný, hoci prostredníctvom obhajkyne súdu zaslal ospravedlnenie svojej neúčasti a nesúhlasil, aby bolo verejné zasadnutie vykonané bez jeho prítomnosti, k tomu treba uviesť nasledovné:

Podľa § 292 ods. 1 Trestného poriadku veta prvá a druhá predseda senátu predvolá na verejné zasadnutie osoby, ktorých osobná účasť na ňom je nevyhnutná. O verejnom zasadnutí upovedomí prokurátora ako aj osobu, ktorá svojim návrhom dala na verejné zasadnutie podnet a osobu, ktorá môže byť priamo dotknutá rozhodnutím.

Podľa § 292 ods. 4 Trestného poriadku deň, čas a miesto verejného zasadnutia určí predseda senátu tak, aby osobe, ktorá na verejné zasadnutie dala svojim návrhom podnet, ktorá môže byť rozhodnutím priamo dotknutá, obhajcovi a prokurátorovi zostala od doručenia predvolania na verejné zasadnutie alebo od upovedomenia lehota aspoň päť pracovných dní na prípravu; to neplatí pri sťažnosti proti uzneseniu o nevzatí obvineného do väzby. Skrátiť lehotu možno len so súhlasom toho, v záujme koho je lehota ustanovená. U ostatných osôb, ktoré sa na verejné zasadnutie predvolávajú, alebo o ňom upovedomujú, treba zachovať spravidla trojdňovú lehotu.

Podľa § 293 ods. 3 Trestného poriadku verejné zasadnutie sa koná za prítomnosti obvineného.

Podľa § 293 ods. 4 Trestného poriadku verejné zasadnutie sa môže vykonať v neprítomnosti obvineného, ak nie je možné doručiť mu predvolanie na verejné zasadnutie a z toho dôvodu ustanovený obhajca bol o verejnom zasadnutí riadne upovedomený.

Podľa § 293 ods. 5 Trestného poriadku verejné zasadnutie sa vykoná v neprítomnosti obvineného aj vtedy, ak mu upovedomenie o verejnom zasadnutí bolo riadne a včas doručené a bol poučený o možnosti konania verejného zasadnutia bez jeho prítomnosti alebo za podmienok uvedených v § 292 ods. 5.

Podľa § 293 ods. 6 Trestného poriadku verejné zasadnutie v neprítomnosti obvineného nemožno konať, ak je obvinený vo väzbe alebo vo výkone trestu odňatia slobody alebo ak ide o trestný čin, na ktorý zákon ustanovuje trest odňatia slobody, ktorého horná hranica prevyšuje desať rokov.

Podľa § 293 ods. 7 Trestného poriadku ustanovenie odseku 6 sa nepoužije, ak sa obvinený odmietol zúčastniť verejného zasadnutia, alebo výslovne požiadal, aby sa verejné zasadnutie konalo v jeho neprítomnosti.

Podľa § 293 ods. 8 Trestného poriadku ak obvinený hodnoverným spôsobom ospravedlní svoju neúčasť na verejnom zasadnutí a súčasne písomne požiada súd, aby sa verejné zasadnutie uskutočnilo za jeho prítomnosti, súd odročí verejné zasadnutie a určí deň, čas a miesto ďalšieho verejného zasadnutia.

Podľa § 293 ods. 10 Trestného poriadku obhajca obvineného sa vždy zúčastní verejného zasadnutia, na ktorom sa koná o odvolaní ako aj verejného zasadnutia, na ktoré dal podnet svojím návrhom obvinený.

Krajský súd postupoval správne, keď podľa § 293 ods. 5 Trestného poriadku verejné zasadnutie 6. novembra 2019 vykonal v neprítomnosti obvineného U. Q. (č. l. 264 spisu).

Je tomu tak z dôvodu, že upovedomenie o konaní verejného zasadnutia (č. l. 251 spisu) bolo obvinenému doručené riadne a včas a bol tiež poučený o možnosti vykonať verejné zasadnutie v jeho neprítomnosti (viď doručka pripojená k č. l. 234 spisu). Tým boli splnené podmienky pre konanie verejného zasadnutia v neprítomnosti obvineného v zmysle naposledy citovaného ustanovenia, nakoľko tomu nebránilo ani ust. § 293 ods. 6 Trestného poriadku.

Podľa § 120 ods. 2 Trestného poriadku v prípade ospravedlnenej neúčasti obvineného na úkone orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu zo zdravotných dôvodov je obvinený povinný predložiť vyjadrenie ošetrojúceho lekára, že mu jeho zdravotný stav neumožňuje účasť na úkone, na ktorý bol predvolaný, bez ohrozenia života alebo závažného zhoršenia zdravotného stavu alebo z dôvodu nebezpečenstva rozšírenia nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby.

Trestný poriadok pre ospravedlnenie neúčasti na procesnom úkone ustanovuje obvinenému povinnosť dokladovať neschopnosť dostaviť sa na výsluch z dôvodu, že zdravotný stav mu neumožňuje účasť na procesnom úkone bez ohrozenia života alebo závažného zhoršenia zdravotného stavu. Na ospravedlnenie neúčasti obvineného na úkone súdu zo zdravotných dôvodov nepostačujú bežné zdravotné problémy alebo ochorenie, ale musí ísť o taký objektívne negatívny zdravotný stav obvineného, ktorý by v prípade jeho účasti na úkone súdu ohrozil jeho život, alebo závažne zhoršil jeho zdravotný stav, resp. vyvolal reálnu možnosť vzniku nebezpečenstva rozšírenia nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby (nebezpečnou nákazlivou chorobou sa spravidla rozumie choroba, ktorá je uvedená vo vyhláske č. 105/1987 Zb., ktorou sa určuje, ktoré choroby sa považujú za nákazlivé v zmysle Trestného zákona). O dostatočnosti ospravedlnenia obvineného rozhoduje vždy súd, ktorý obvineného na konkrétny úkon predvolal, a to s poukazom na okolnosti konkrétneho prípadu.

Najvyšší súd si pritom neodpustí poznámku, že práve doklady o práceneschopnosti predkladané obžalovanými sú pomerne rozšírenou praxou a jednou z najčastejších príčin odročenia buď hlavných pojednávaní alebo verejných zasadnutí. Práve z dôvodu zabránenia zbytočných prietahov častými a neodôvodnenými absenciami obžalovaného z dôvodov práceneschopnosti je pritom obzvlášť dôležitého významu § 120 ods. 2 Trestného poriadku, z obsahu ktorého nemožno žiadnym spôsobom vyvodiť, že na odročenie hlavného pojednávania, resp. verejného zasadnutia stačí práve a len to, že obžalovaný predloží doklad o práceneschopnosti, resp. inak dá súdu na vedomie informáciu o tom, že sa mu „zhoršil zdravotný stav“ bez toho, aby súčasne predložil aj písomné vyjadrenie ošetrojúceho lekára o tom, že zdravotný stav obžalovaného neumožňuje jeho účasť na hlavnom pojednávaní, resp. neverejnom zasadnutí tak, ako to predpokladá naposledy označené ustanovenie Trestného poriadku.

Ak sa teda obvinený nedostavil na verejné zasadnutie, pričom odvolaciemu súdu len prostredníctvom obhajkyne pretlmočil svoje údajné zdravotné problémy bez vyjadrenia ošetrojúceho lekára ohľadom skutočností predpokladaných v § 120 ods. 2 Trestného poriadku, v žiadnom prípade nejde o riadne ospravedlnenie, bez ohľadu na to, či obžalovaný s vykonaním verejného zasadnutia súhlasí alebo nie (s poukazom na skôr vyjadrené právne úvahy najvyššieho súdu viažuce sa k výkladu pojmov predvolanie vs. upovedomenie na verejné zasadnutie).

Z uvedeného jednoznačne plynie záver, že ak sú splnené aj ďalšie zákonné podmienky nič nebráni vykonaniu verejného zasadnutia v neprítomnosti obžalovaného. Je samozrejme pravdou, že súd sa síce určitým spôsobom vystavuje teoreticky hroziacemu riziku, že obvinený takýto doklad od ošetrojúceho lekára zašle odvolaciemu súdu bez zbytočného odkladu dodatočne a následne (v dovolacom konaní) dôjde k naplneniu dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku; takáto procesná situácia však v posudzovanej trestnej veci napokon nenastala.

Na podklade vyššie uvedených skutočností a citovaných zákonných ustanovení najvyšší súd konštatuje že odvolací súd nepochybil, pokiaľ za vyššie popísaných okolností vykonal verejné zasadnutie o odvolaní obvineného bez jeho prítomnosti, pretože na takéto procesný postup boli splnené zákonné podmienky.

Na verejné zasadnutie bol obvinený (v štádiu odvolacieho konania v procesnom postavení obžalovaného) predsedníčkou senátu upovedomený (nie predvolaný), čím predsedníčka senátu vyjadrila, že účasť obvineného na verejnom zasadnutí nie je nevyhnutná (pokiaľ by považovala jeho účasť za nevyhnutnú, išlo by o dôvod na jeho predvolanie - § 292 ods. 1 Trestného poriadku veta prvá a druhá).

Súčasne neboli naplnené zákonné podmienky určujúce prípady, kedy nemožno vykonať verejné zasadnutie v neprítomnosti obvineného - tento nebol vo väzbe ani vo výkone trestu odňatia slobody a ani nebol stíhaný pre trestný čin, na ktorý zákon ustanovuje trest odňatia slobody, ktorého horná hranica prevyšuje desať rokov - do úvahy prichádzajúca trestná sadzba odňatia slobody bola 5 (päť) rokov a 4 (štyri) mesiace až 10 (desať) rokov (§ 293 ods. 6 Trestného poriadku).

Obvinený taktiež bol na verejnom zasadnutí konanom o jeho odvolaní zastúpený obhajcom (§ 293 ods. 10 Trestného poriadku).

Z toho dôvodu možno bez akýchkoľvek pochybností a ďalších konštatovaní uzavrieť, že k naplneniu dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku v kontexte trestnej veci obvineného nedošlo.

V tomto smere najvyšší súd odkazuje na odôvodnenie uznesenia odvolacieho súdu (str. 4 a nasl.), ktorý jasne a zrozumiteľne vysvetlil, prečo nepovažoval ospravedlnenie obvineného za dostatočné a konal v jeho neprítomnosti. Najvyšší súd sa s právnym záverom odvolacieho súdu stotožňuje a ďalej naň v úplnosti odkazuje.

So zreteľom na vyššie uvedené najvyšší súd uzatvára, že žiadny obvineným predložený argument nespĺňa predpoklady na vyslovenie pozitívneho záveru o naplnení dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku:

Podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku možno úspešne uplatňovať v prípadoch, keď je rozhodnutie súdu založené na dôkazoch, ktoré neboli na hlavnom pojednávaní vykonané zákonným spôsobom. Skutočnosť, že rozhodnutie je založené na dôkazoch vykonaných v rozpore so zákonom musí byť z obsahu spisu zrejmé a porušenie zákona by malo svojou povahou a závažnosťou zodpovedať porušeniu práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čomu napokon zodpovedá i samotná povaha dovolania ako mimoriadneho (nie ďalšieho riadneho) opravného prostriedku.

Z uvedeného logicky vyplýva záver, že nesprávny procesný postup súdu pri vykonávaní dôkazov môže byť dovolacím dôvodom v zmysle § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku len vtedy, ak má, resp. mal negatívny dopad na práva obvineného. Ak sa nepreukázu takéto účinky nesprávneho procesného postupu pri vykonávaní dôkazov, potom nemožno hovoriť o naplnení dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, a to aj so zreteľom na to, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd by mohlo dôjsť len vtedy, ak by odsúdenie bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere („solely or to a decisive extent“) na dôkazoch získaných nezákonným spôsobom, čo sa v predmetnej veci nestalo (pozri Mariana Marinescu v. Rumunsko - rozsudok EŠLP z 2. februára 2010, Emen v. Turecko -

rozsudok ESĽP z 26. januára 2010, Van Mechelen a ďalší v. Holandsko - rozsudok ESĽP z 23. apríla 1997, Visser v. Holandsko - rozsudok ESĽP zo 14. februára 2002, Al-Khawaja a Tahery v. Spojené kráľovstvo - rozsudok ESĽP z 15. decembra 2011 a ďalšie).

V rámci dovolaní iniciovaného prieskumu odôvodneného dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku môže najvyšší súd preskúmať len to (ak dovolanie nepodal minister spravodlivosti Slovenskej republiky podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku), či jediný usvedčujúci dôkaz alebo viaceré rozhodujúce usvedčujúce dôkazy boli vykonané zákonným spôsobom. Ak dospeje k záveru o zákonnosti vykonaného dokazovania najvyšší súd nemôže spochybňovať skutkové zistenia, prehodnocovať vykonané dôkazy a ich hodnotenie vykonané súdmi nižších stupňov.

Najvyšší súd dopĺňa, že dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku - „rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom" a jeho zrkadlové znenie - „rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré boli súdom vykonané nezákonným spôsobom", nemožno vykladať v rozpore s jeho logickým i materiálnym významom a účelom (je založené na dôkazoch) tak, že pôjde o prípady, keď súd dôkaz nevykonal. Súd nie je povinný vykonať dôkazy, ktoré strany nenavrhlí a tiež nemusí vykonať ani tie dôkazy, ktoré strany síce navrhli, ale súd ich nepovažuje za rozhodné a dôležité pre spravodlivé rozhodnutie (§ 272 ods. 3 Trestného poriadku, § 2 ods. 10 Trestného poriadku, § 2 ods. 11 Trestného poriadku) a napokon súd nemusí vykonať ani tie dôkazy, ktoré strany síce navrhli, ale „neskoro" (§ 240 ods. 3 druhá veta Trestného poriadku), alebo neprejavili reálnu snahu o ich vykonanie (§ 240 ods. 4 tretia veta Trestného poriadku).

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku môže byť naplnený len vtedy, ak súd vykonal dôkazy nezákonným spôsobom tzn., že pri ich vykonávaní (ale aj získaní v prípravnom konaní) bol porušený zákon. Preto platí, že nevykonanie dôkazu súdom, nie je možné považovať za okolnosť odôvodňujúcu existenciu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, nakoľko iba opačný postup súdu - vykonanie dôkazu nezákonným spôsobom môže naplniť dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku.

Nevykonanie (arbitrárne), pre spravodlivé rozhodnutie známeho a dôležitého, významného či rozhodného dôkazu súdom, môže však byť dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku, pretože posúdenie rozsahu (ne)vykonaných dôkazov je otázkou skutkovou a nie právnou. Za skutkové námietky sa pritom považujú námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne i hodnoteniu vykonaných dôkazov súdmi nižšej inštancie. S ohľadom na to nemôže argumentácia dovolateľa, ktorým nie je minister spravodlivosti, o nevykonaní navrhnutého dôkazu súdom (o odmietnutí vykonania, ktorého bolo rozhodnuté podľa § 272 ods. 3 Trestného poriadku a rozhodnutie o tom bolo riadne odôvodnené minimálne v rozsudku v zmysle § 168 ods. 1 druhá veta Trestného poriadku) zodpovedať dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c), resp. písm. g) Trestného poriadku.

Vyslovený záver v plnom rozsahu zodpovedá doterajšej aplikačnej praxi i judikatúre Najvyššieho súdu Slovenskej republiky o nemožnosti preskúmania správnosti a úplnosti skutkových zistení súdmi v pôvodnom konaní, s výnimkou prieskumu ich rozhodnutí uvedeným spôsobom z podnetu dovolania podaného ministrom spravodlivosti podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku.

Pokiaľ tak neúplnosť alebo nesprávnosť skutkových zistení súdmi v pôvodnom konaní dovolací súd nemôže preskúmať v rámci dovolateľom (obvineným alebo generálnym prokurátorom) uplatneného dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, nemožno takéto „skutkové" preskúmanie rozhodnutí súdov v pôvodnom konaní dosiahnuť (a vo svojej podstate obchádzať) prostredníctvom uplatnenia dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. c), resp. písm. g) Trestného poriadku, konkrétne uplatnením dovolacej námietky spočívajúcej v tom, že v pôvodnom konaní nebol vykonaný konkrétny dôkaz, ktorý však podľa subjektívneho hodnotenia dovolateľa vzhľadom na jeho význam (dôležitosť) vykonaný byť mal.

Posúdenie dôležitosti (významu) konkrétneho dôkazu totiž nie je možné bez komplexného vyhodnotenia dôkazného stavu na podklade rozsahu a kvality procesu dokazovania vykonaného súdmi v pôvodnom konaní, ktorého výsledkom je nimi zistený skutkový stav, v konečnom dôsledku odzrkadlený v tzv. skutkovej vete výroku o vine obvineného.

Záver o dôležitosti (významu) takého dôkazu preto logicky nie je možný bez primárneho posúdenia otázky náležite zisteného skutkového stavu v zmysle § 2 ods. 10 Trestného poriadku, ktorý je zase výsledkom procesu hodnotenia dôkazov podľa kritérií upravených v § 2 ods. 12 Trestného poriadku, z ktorého obsahu je navyše nepochybné, že žiadny dôkaz v trestnom konaní nemožno posudzovať izolovane od iných, v danej veci zabezpečených, resp. vykonaných dôkazov.

Vyššie uvedený záver tak zohľadňuje systematickú prepojenosť jednotlivých dovolacích dôvodov upravených v § 371 ods. 1 Trestného poriadku, ich vzájomné vzťahy a obsahovú nadväznosť, v posudzovanom prípade medzi dovolacími dôvodmi upravenými v tomto ustanovení pod písmenami c) a i) a na vetu za bodkočiarkou v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku logicky nadväzujúci ako jediný možný dovolací dôvod podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku.

K uplatnenému dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku obvinený nič bližšie neuviedol, resp. dôvod dovolania označil, ale bez popisu konkrétnych dovolacích námietok. Možno len predpokladať, že za takú námietku považoval tvrdenie, že „súd prvého stupňa dospel na základe vykonaného dokazovania k nesprávnemu právnemu posúdeniu i k nesprávnemu rozhodnutiu čo do výroku o vine a treste“. Dovolací súd sa môže len domnievať, čo takýmto vyslovene lakonickým označením dôvodu dovolania obvinený vlastne sledoval, avšak s mierou korešpondujúcou s hranicou takmer úplnej istoty možno dospieť k záveru, že takto formulované dovolacie námietky smerujú výlučne len voči finálnemu hodnoteniu vykonaných dôkazov, ktoré nekorešpondujú predstavám obvineného.

Najvyšší súd preto môže len (s odkazom na znenie § 371 ods. 1 písm. i) veta za bodkočiarkou Trestného poriadku) pre úplnosť poznamenať, že v predmetnej trestnej veci boli dôkazy vykonané zákonným spôsobom a následne tomu zodpovedajúc v zmysle § 2 ods. 12 Trestného poriadku aj náležite vyhodnotené. K neprípustnosti zaoberania sa takto formulovanými dovolacími námietkami sa najvyšší súd vyjadří v ďalšom texte tohto uznesenia korešpondujúcemu obvineným označenému dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Z uvedeného vyplýva, že v trestnej veci obvineného nemožno dospieť k záveru o tom, že by bol naplnený dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, a preto v tejto časti dovolaciu argumentáciu obvineného najvyšší súd odmietol ako zjavne nedôvodnú.

K dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku:

Podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak bol uložený trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby, alebo bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednáváný trestný čin nepripúšťa.

K uplatnenému dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku najvyšší súd uvádza, že trest bol obvinenému uložený v rámci zákonom ustanovenej trestnej sadzby a bol mu uložený taký druh trestu, ktorý Trestný zákon pripúšťa za prejednáváný trestný čin uložiť. Všetko nasledovalo za správnej aplikácie poľahčujúcich a priťažujúcich okolností.

Z rozsudku súdu prvého stupňa (potvrdeného uznesením krajského súdu) je zrejmé, že súd prvého stupňa zistil u obvineného jednu priťažujúcu okolnosť podľa § 37 písm. m) Trestného zákona; naopak, nezistil žiadnu poľahčujúcu okolnosť. Okresný súd následne postupoval zákonným spôsobom, keď s poukazom na § 38 ods. 4 Trestného zákona s použitím § 38 ods. 8 Trestného zákona z dôvodu prevahy pomeru priťažujúcich okolností zvýšil dolnú hranicu zákonom ustanovenej trestnej sadzby o jednu tretinu a následne tak rozhodoval v rozpätí 5 (päť) rokov a 4 (štyri) mesiace až 10 (desať) rokov.

Najvyšší súd v tomto smere bližšie odkazuje na odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa (konkrétne na str. 8 a nasl.), s ktorým sa ako vecne i zákonne správnym v úplnostiach stotožnil.

S poukazom na uvedené najvyšší súd nezistil ani naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku.

K dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku:

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať, ani meniť.

Pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia existencie tohto dovolacieho dôvodu, je dovolací súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili sudy nižšieho stupňa. Z toho plynie záver, že dôvodom dovolania nemôžu byť skutkové zistenia, čo vyplýva z dikcie ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi nižšieho stupňa, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku, môže obvinený v dovolaní uplatňovať iba námietky právneho charakteru, nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové námietky sa pritom považujú námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne i hodnoteniu vykonaných dôkazov súdmi nižšej inštancie. Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Ťažisko dokazovania je totiž v konaní na súde prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, resp. korigovať iba odvolací súd v rámci odvolacieho konania. Dovolací súd nie je odvolacou inštanciou zameranou na preskúmavanie rozhodnutí súdu druhého stupňa.

Nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku sa rozumie, že skutok bol v napadnutom rozhodnutí kvalifikovaný ako trestný čin, napriek tomu, že nešlo o žiadny trestný čin, alebo že ustálený skutok vykazuje znaky iného trestného činu, alebo že obvinený bol uznaný za vinného z prísnejšieho trestného činu, než ktorého sa ustáleným skutkom dopustil. Podstatou správneho posúdenia skutku je aplikácia hmotného práva, teda že skutok zistený v napadnutom rozhodnutí súdu bol subsumovaný - podradený pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone, pričom len opačný prípad (nesprávna subsumpcia) odôvodňuje naplnenie tohto dôvodu.

Nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia sa rozumie nedostatočné posúdenie okolností vylučujúcich protiprávnosť (§ 24 - krajná núdza, § 25 - nutná obrana, § 26 - oprávnené použitie zbrane, § 27 - dovolené riziko, § 28 - výkon práva a povinnosti, § 29 - súhlas poškodeného, § 30 Trestného zákona - plnenie úlohy agenta), prípadne zániku trestnosti činu (najmä § 87 Trestného zákona - premlčanie trestného stíhania), resp. chybné rozhodnutia súdu pri uložení úhrnného trestu a spoločného trestu (§ 41 Trestného zákona), súhrnného trestu (§ 42 Trestného zákona), trestu odňatia slobody na doživotie (§ 47 a nasl. Trestného zákona) a pod.

Ako z citovaného ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, tak aj z vecnej povahy procesného mimoriadneho opravného prostriedku dovolania je zrejmé, že trestné konanie je v zásade dvojinštančné. Inak povedané, dovolací súd je viazaný zisteným skutkovým stavom veci tak, ako ho ustálili sudy nižšej inštancie. Rovnako nie je oprávnený posudzovať spôsob hodnotenia dôkazov a závery, ktoré z dokazovania skôr vo veci konajúce a rozhodujúce sudy vyvodili a ktoré sú podkladom pre zistenie skutkového stavu. Preto platí, že vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi prvého prípadne druhého stupňa, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku môže obvinený v dovolaní uplatňovať len námietky právneho charakteru, no nikdy nie námietky skutkové.

Za skutkové sa pritom považujú tie námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne proti hodnoteniu dôkazov súdmi oboch stupňov. Dovolací

súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať (dokazovanie tu právna úprava pripúšťa len celkom výnimočne a v značne obmedzenom rozsahu, keď môže byť zamerané výlučne na to, aby mohlo byť rozhodnuté o dovolaní - viď § 379 ods. 2 Trestného poriadku). Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, alebo korigovať len odvolací súd (v zmysle druhej vety § 317 ods. 1 Trestného poriadku však nie obligatórne). Dovolací súd nie je možné chápať ako druhú „odvoláciu“ inštanciu zameranú k preskúmaniu rozhodnutí súdu nižšieho stupňa.

Dovolací súd obvinenému pripomína, že právomoc dovolacieho súdu je v prípade dovolania podaného oprávnenou osobou uvedenom v § 369 ods. 2 Trestného poriadku striktno ohraničená dôvodmi dovolania len podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku (prvá veta v odseku 2 § 369 Trestného poriadku) a pokiaľ ide o dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku (tento prípad), navyše vetou za bodkočiarkou - „správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť“. Z citovaného zákonného ustanovenia vyplýva, že dovolací súd nemôže už v tretej inštancii opätovne hodnotiť dôkazy, a tak (ako sa to domáha dovolateľ) dokonca dospieť k iným, nepochybne skutkovým záverom, spočívajúcim v tom či boli, resp. neboli konaním uvedeným v skutkovej vete obžaloby naplnené všetky znaky skutkovej podstaty trestného činu. Hodnotenie dôkazov a vyvodenie z toho právnych záverov je celkom nepochybne kategóriou procesného práva - § 2 ods. 12 Trestného poriadku.

Je potom bez významu, či dospeli skôr konajúce a rozhodujúce súdy pri použití ich zákonom zverenej povinnosti tak, ako je táto vymedzená v § 2 ods. 12 Trestného poriadku k záverom markantne odlišným od tých, ktoré v podanom dovolaní predkladá subjekt podávajúci dovolanie.

Ustálenie záveru o naplnení, či nenaplnení znakov skutkovej podstaty trestného činu (v posudzovanom prípade o to viac aktuálne, keď obvinený namietal predovšetkým subjektívnu stránku skutkovej podstaty podvodu) vždy podlieha rozboru dôkaznej situácie a okolností prípadu, pričom postup podľa § 119 ods. 1 Trestného poriadku (čo je tak isto kategória procesného práva) ukladá povinnosť dokazovať v trestnom konaní najmä

- a) či sa stal skutok a či má znaky trestného činu,
- b) kto tento skutok spáchal a z akých pohnútok,
- c) závažnosť činu vrátane príčin a podmienok jeho spáchania,
- d) osobné pomery páchatel'a v rozsahu potrebnom na určenie druhu a výmery trestu a uloženie ochranného opatrenia a iné rozhodnutia,
- e) následok a výšku škody spôsobenú trestným činom,
- f) príjmy z trestnej činnosti a prostriedky na jej spáchanie, ich umiestnenie, povahu, stav a cenu.

S poukazom na vyššie uvedené obvinený nemôže „zostať prekvapený“, keď najvyšší súd jeho dovolacie námietky - ktoré smerovali len k nesprávnosti a neúplnosti skutkových zistení, rozsahu dokazovania a hodnoteniu dôkazov - označí v predmetnej trestnej veci ako stojace mimo uplatnený dovolací dôvod. Navyše, takto formulované dovolacie námietky nemožno kvalifikovane podradiť ani pod akýkoľvek iný uplatniteľný dovolací dôvod, nakoľko sa nimi v súvislosti s ich obsahom v podstate nie je možné z právneho hľadiska zaoberať tak, aby bol dovolací prieskum aspoň okrajovo súladný s platnou a účinnou právnou úpravou (výnimkou je už skôr zmieňovaná procesná situácia, keď je subjektom podávajúcim dovolanie minister spravodlivosti podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku).

Najvyšší súd preto pripomína, že v prípade podania dovolania obvineným nie je odvolacím súdom a má doslova zakázané opätovne skúmať a meniť správnosť a úplnosť zisteného skutku a v rámci toho prehodnocovať vykonané dôkazy a vyslovovať iné skutkové závery ako súd prvej a súd druhej inštancie - viď veta za bodkočiarkou v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Pre dovolací súd je v zmysle uvedeného kľúčovým skutkové zistenie, podľa ktorého obvinený U. Q. spáchal trestný čin tak, ako je uvedené v rozsudku súdu prvého stupňa. Popísanému skutkovému stavu plne zodpovedá i právny záver vyjadrený v posúdení konania obvineného ako pokračovacieho zločinu

podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 2, ods. 3 písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. j) Trestného zákona. Použitú právnu kvalifikáciu podľa citovaného ustanovenia odôvodňujú všetky skutkové okolnosti, ktoré sú v popise skutku zahrnuté a ktoré vyjadrujú naplnenie príslušných znakov skutkovej podstaty označeného trestného činu.

K spomenutej objektívnej stránke trestného činu podvodu (síce v spojitosti s úverovým podvodom ako *lex specialis*) najvyšší súd pre úplné pochopenie uvádza, že o jej naplnení s odkazom na ustálený skutkový stav niet pochyb, pričom v tejto súvislosti odkazuje na právne závery vyjadrené v príslušných častiach odôvodnení rozhodnutí skôr vo veci konajúcich a rozhodujúcich súdov.

Čo sa týka námietok obvineného spočívajúcich v polemike so závermi súdov o naplnení subjektívnej stránky skutkovej podstaty trestného činu, ktorý bol predmetom trestného stíhania najvyšší súd poukazuje na závery plynúce zo stanoviska trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a súdov Slovenskej republiky pod č. 3/2011, podľa ktorého dovolací dôvod v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku nemôže napĺňať poukaz na to, že vykonaným dokazovaním nebola v konaní preukázaná subjektívna stránka trestného činu. Táto totiž predstavuje vnútorný vzťah páchatel'a k spáchanému trestnému činu, ktorý nie je možné skúmať priamo, ale len sprostredkované, t. j. tak, ako sa navonok prejavuje v jeho konaní, na základe konkrétnych skutkových okolností, ktorých správnosť a úplnosť v rámci dovolacieho konania nie je možné skúmať a meniť. Predmetom dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku potom môže byť už len nesprávne právne posúdenie takto ustáleného skutku v skutkovej vete rozhodnutí súdov prvého a druhého stupňa, ale nikdy samotné skutkové zistenia, ktoré sú jej obsahom a ktoré nie je možné akokoľvek dopĺňať a meniť, k čomu je možné opätovne poukázať na skôr prezentované právne úvahy najvyššieho súdu vo vzťahu k § 119 ods. 1 a nasl. Trestného poriadku ako všeobecného ustanovenia upravujúceho predmet dokazovania.

Najvyšší súd nezistil pochybenie súdov nižšieho stupňa ani pri ukladaní trestu obvinenému. Súdov postupovali správne, keď vzhľadom na osobu obvineného, odpis z registra trestov, evidentné sklony k protiprávnemu konaniu predovšetkým majetkovej povahy (so zameraním na podvodnú trestnú činnosť), následok jeho konania, počet poškodených v predmetnej trestnej veci za súčasného prihliadnutia na osobné pomery obvineného a rozsah jeho vyživovacej povinnosti [keď bolo možné ukladať trest odňatia slobody v rozpätí 5 (päť) rokov a 4 (štyri) mesiace až 10 (desať) rokov], uložili nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere 5 (päť) rokov a 6 (šesť) mesiacov. Tento možno považovať za súladný so zásadami platnými pre ukladanie trestov - či už z hľadiska individuálnej, ale aj generálnej prevencie. O to viac, ak sa obvinený prejednávaneho skutku dopustil v skúšobnej dobe podmieneného odsúdenia za rovnakú trestnú činnosť, čo rozhodne pripúšťalo aj prísnejšiu výmeru uloženého trestu.

Zostávajúcou dovolacou námietkou obvinený namietal nepriznanie poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písm. l) Trestného zákona.

K tomu najvyšší súd uvádza, že jej nepoužitie nepredstavuje naplnenie jednak dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku ako ani žiadneho iného dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku. Otázka zisťovania, resp. zhodnotenia (ne)existencie poľahčujúcich okolností a priťažujúcich okolností je otázkou skutkovou, ktorá je vylúčená z preskúmania dovolacieho súdu v prípade, že tento koná na podklade dovolania podaného obvineným (R 18/2015). Najvyšší súd dodáva, že rozhodne nie je známkou dostatočnej sebareflexie, keď sa obvinený nepriznal k trestnej činnosti kladenej mu za vinu (v zásade si potom ani nemožno predstaviť spôsob, akým by ju úprimne oľutoval), neskôr poukáže iba na svoj úmysel chcieť požičané peňažné prostriedky vrátiť a nakoniec rozporuje práve neaplikovanie označenej poľahčujúcej okolnosti.

Z vyššie vyjadreného vyplýva, že v trestnej veci obvineného nie je splnený ani dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

+ + +

Podľa prvej vety pred bodkočiarkou ust. § 371 ods. 4 Trestného poriadku dôvody podľa odseku 1 písm. a) až g) nemožno použiť, ak táto okolnosť bola tomu, kto podáva dovolanie, známa už v pôvodnom konaní a nenamietal ju najneskôr v konaní pred odvolacím súdom.

Obvinený vo svojom dovolaní označil dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. d), písm. g), písm. h) a písm. i) Trestného poriadku. Skoro všetky dovolacie námietky, ktoré obvinený uplatnil mu museli byť známe už v pôvodnom konaní, ale najneskôr v konaní pred odvolacím súdom namietal len niektoré z nich.

Dovolací súd sa summa summarum mohol v celku zaoberať len dovolacími dôvodmi podľa § 371 ods. 1 písm. h) a písm. i) Trestného poriadku, paradoxne tými, ktoré obvinený viac menej obsahovo v celistvosti namietal aj v predchádzajúcom konaní. Fakticky úplne dominantnú väčšinu dovolacích námietok podradených pod dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) [ak tak pokiaľ ide o námietku týkajúcu sa konania o dohode o vine a treste], písm. d) [až na dovolaciu námietku o neprítomnosti obvineného na verejnom zasadnutí odvolacieho súdu] a písm. g) [tu obvinený v podstate nič konkrétne nenamietal] Trestného poriadku explicitne nebolo možné použiť. Napriek tomu sa najvyšší súd nad rámec potrebného, súc podstatne „štedrým“ spôsobom nad rámec jeho zákonnej povinnosti zaoberal skutočne početnými dovolacími námietkami obvineného - a to odhliadnuc jednak od ich neskorého uplatnenia (v rozpore s tzv. zákonnou koncentráciou, resp. námietkovým „stop - stavom“ vznesenia dovolacích námietok tak, ako je táto upravená v § 371 ods. 4 Trestného poriadku) ako aj ich samotného vecného obsahu, ktorý si vzhľadom na „kvalitu“ podaného dovolania vyžadoval dodatočnú správnu subsumpciu konkrétnych dovolacích námietok pod im zodpovedajúce dôvody dovolania samotným dovolacím súdom.

So zreteľom na uvedené nezostalo dovolaciemu súdu iné ako rozhodnúť podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku, teda dovolanie obvineného U. odmietnuť pomerom hlasov 3:0, pretože je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nie je prípustný.